

DEBATS DEL PLE

EL PAPER DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS EN LA RECERCA CIENTÍFICA. ACTIVITATS DE LES SECCIONS I DE LLURS MEMBRES

1. *El procés d'adaptació de l'Institut*

La història recent de l'Institut d'Estudis Catalans es caracteritza per un retorn progressiu a la normalitat. En efecte, a partir del seu reconeixement legal amb competència en tot el territori lingüístic (Reial decret 3118/1976, del 26 de novembre, publicat en el BOE núm. 18, del 21 de gener de 1977) i de la recuperació de la seva seu (1982), l'Institut deixa enrere una etapa d'existència clandestina o semiclandestina i inicia l'adaptació a una vida en la normalitat —normalitat perduda el 1939 i a la qual s'havia desavesat després d'un llarg període de persecució, primer, i de semitolerància, més tard.

Ben aviat es posa de manifest que aquesta recuperació de la normalitat implica una adequació als canvis que la societat ha experimentat en els seus aspectes més diversos, però sobretot, pel que fa a les activitats de l'Institut, en el desenvolupament de la ciència i en els avenços de la tecnologia. Els mateixos membres de l'Institut s'adonen, al principi dels anys vuitanta, que és difícil que es pugui dur a terme aquesta adaptació a la normalitat dins les limitacions d'uns estatuts, els del 1976, que no fan sinó recollir la situació de fet d'aquesta institució i l'organització interna que té en aquells moments; és per això que aviat emprenen la reforma dels Estatuts, que culmina amb l'aprovació d'un nou text estatutari i del Reglament de règim interior (maig de 1988). Els nous Estatuts entren en vigor el 25 d'abril de 1988, i són inscrits i publicats oficialment per mitjà de la Resolució del 17

de maig de 1989, de la Direcció General de Dret i Entitats Jurídiques del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya (DOGC núm. 1151, del 5 de juny de 1989, i núm. 1227, del 4 de desembre de 1989), organisme competent pel fet que l'Institut té la seva seu a Barcelona.

Aquests nous Estatuts impliquen, entre altres innovacions, d'una banda, un increment del nombre de membres de l'Institut, aconseguit tant directament, per l'ampliació del nombre de membres numeraris de cada secció (de set a vint-i-un) com indirectament, amb la creació de la figura del membre emèrit i amb la via oberta a la creació de noves seccions, d'acord amb les àrees temàtiques de la ciència i la tecnologia; i, d'altra banda, la possibilitat d'obrir el treball de l'Institut a especialistes i professors que vulguin col·laborar-hi. No cal dir que, des de l'aprovació d'aquests nous Estatuts, l'Institut es troba immers de ple en aquest procés d'ampliació i d'adaptació a les necessitats de la societat actual.

Una vegada fet aquest primer pas, que podríem considerar d'adequació o d'adaptació organitzatives, una de les principals preocupacions de l'Institut ha estat quina pot ser la millor manera d'acomplir les finalitats que aquests mateixos Estatuts li fixen. A partir de la seva entrada en vigor i de l'elecció dels nous òrgans de govern, s'han dut a terme en el si de l'Institut una sèrie de debats sobre qüestions d'actualitat, que posen clarament de manifest aquesta inquietud. Així, els debats sobre el patrimoni bibliogràfic i documental, sobre el patrimoni artístic i monumental, sobre la normalització lingüística o sobre alguns problemes de l'ensenyament als Països Catalans, o la declaració arran de la Llei sobre l'autoritat lingüística de l'Institut, mostren la preocupació d'aquesta institució per l'acompliment dels seus objectius.

És, però, en el darrer dels debats realitzats, el que tractà de la política científica dels poders públics als Països Catalans, tingut en el Ple de l'Institut en les seves sessions de juliol i de novembre de 1992, on es plantejà d'una manera més clara quin paper creu l'Institut que ha de tenir en els diversos àmbits de la recerca.

El tema d'aquell debat era molt més general: tractava de diversos aspectes de la política científica, des de la definició general fins a la necessitat d'una política científica pròpia, passant per un estudi objectiu de la realitat actual; no tenia, doncs, com a tema principal la contribució de l'Institut a aquesta política; però, en la seva part final, l'Institut considerava que, per a l'acompliment adequat de les seves finalitats, ha d'actuar en aquest àmbit en diferents aspectes: el

d'assessorament, el de coordinació, el de promoció, el de realització i el de difusió.

Això posava les bases d'un nou debat, més de cara endins, sobre com ha d'actuar l'Institut en aquests aspectes, sobre quina ha de ser la seva activitat interna, és a dir, la de les seves seccions i dels seus membres (sense oblidar les societats filials), a fi que la institució pugui dur a terme de la millor manera les diferents tasques en què considera centrada la seva contribució a la recerca científica.

2. *Intent de redefinició*

Tanmateix, sembla que, per a poder tractar adequadament aquest tema, cal fer un esforç de redefinició del paper de l'Institut, precisament en la línia encetada pels nous Estatuts. Aquests, en l'article primer (l'únic que estatutàriament —article 14— no pot ser modificat per iniciativa pròpia), estableixen que «l'Institut d'Estudis Catalans és una corporació acadèmica que té per objectiu l'alta investigació científica i, principalment, la de tots els elements de la cultura catalana»; objectiu que es concreta en l'article segon, que li assigna, com a finalitats:

- «a) Tenir cura de l'estudi de la llengua, establir-ne la normativa, i vetllar perquè el seu procés de normalització sigui coherent arreu del seu àmbit lingüístic.
- »b) Contribuir a la planificació, la coordinació i la realització de la recerca en les diferents àrees de la ciència i la tecnologia.
- »c) Impulsar, amb les activitats que li són pròpies, el progrés i el desenvolupament generals de la societat i realitzar, quan s'escaigui, tasques d'assessorament dels poders públics i institucions.»

Aquests dos articles sembla que volen conjugar en l'Institut la doble condició de ser, alhora, una «corporació acadèmica» i un centre d'«alta investigació», ja que el configuren com una acadèmia on la recerca científica ha de ser una realitat. I efectivament, les acadèmies i les societats científiques van anar sorgint, a partir de l'època del Renaixement, enfront d'unes universitats tradicionals i anquilosades, com a institucions innovadores, en què la nova ciència trobà expressió institucional en desenvolupar-s'hi la col·laboració, la comunicació i la publicació de resultats, trets essencials de la recerca moderna. Però, després d'haver fet durant molt de temps un paper important en la investigació científica, les acadèmies han estat en bona part novament substituïdes en aquesta funció capdavantera per les universitats i altres centres de recerca més adequats al ritme posterior de

creixement i a les condicions de treball modernes. En aquesta nova situació, les acadèmies (amb les característiques clàssiques de *numerus clausus*, cooptació i caràcter vitalici) s'han mantingut com a corporacions més aviat honorífiques de consagració del prestigi dels seus membres, tot i que algunes continuen fent importants serveis a la recerca amb la discussió de treballs i comunicacions, amb la promoció d'investigacions, amb la creació de premis, amb publicacions científiques o amb la realització de projectes de llarg abast, com ara corpus documentals o grans edicions crítiques. Paral·lelament, havien aparegut també algunes acadèmies de la llengua, començant per l'Académie Française, que han mantingut, sens dubte, un paper més determinant en el seu àmbit de treball.

L'Institut, tot i ser, comparativament, una corporació acadèmica recent, va néixer en un moment encara anterior a la renovació de les universitats —almenys a la seva renovació en el nostre país— i amb voluntat de realitzar l'objectiu inicial de les acadèmies: ser un centre d'investigació. Això va ser, sens dubte, decisiu fins i tot a l'hora de triar-ne el nom: *Institut d'Estudis Catalans*. Però cal reconèixer que el nou paper de les universitats i d'altres centres de recerca, i també la limitació dels recursos disponibles, obliguen l'Institut a ressituar-se en aquest nou context i fan complex el manteniment del seu doble caràcter. És obvi que l'Institut, pel que fa a la recerca, a compleix molt parcialment i només en algunes àrees els seus objectius estatutaris. S'imposa, doncs, la necessitat de distingir entre les seves activitats com a acadèmia i el seu paper com a centre d'alta recerca.

Aquesta és la primera qüestió que cal aclarir. Com a corporació acadèmica, l'Institut d'Estudis Catalans, d'una banda, fa la funció d'acadèmia de la llengua (bàsicament, mitjançant la Secció Filològica) i, de l'altra, és una agrupació d'acadèmies més o menys especialitzades (les seccions en general), segons el model de l'Institut de France. L'Institut d'Estudis Catalans ha de continuar fent, d'una manera adaptada als temps presents, aquesta funció d'acadèmia.

És més difícil de definir el paper de l'Institut com a centre «d'alta investigació». D'una banda, té una dualitat d'objectius, que hi influeixen en dosis diverses segons els casos: la codificació i estandardització de la llengua i la contribució a l'increment del coneixement. Però, d'altra banda, hi ha una ambivalència en el contingut del seu camp de recerca. I és aquí on es planteja una segona qüestió de fons: quin és l'àmbit de la investigació que ha de fer l'Institut. Ja hem recordat que, estatutàriament, la recerca que ha de dur a terme l'Institut d'Estudis Catalans és «principalment, la de tots els elements de la cultura catalana». Segons aquesta definició, l'Institut és, abans que

res, un institut de catalanística. Ho diu clarament el seu nom. Però, al mateix temps, ha de «contribuir» a la recerca «en les diferents àrees de la ciència i la tecnologia». I, en aquest sentit, és un centre general de recerca. Les diverses seccions participen diferentment en aquest doble objecte d'investigació, però sembla pertinent distingir per a cada secció quin és el seu àmbit universal de recerca i quin el seu àmbit de recerca com a part de la catalanística. Perquè aquest concepte —catalanística— sigui aplicable a totes les seccions, s'ha d'entendre que l'estudi dels diversos aspectes de la cultura catalana inclou també, d'una banda, l'aplicació de les ciències corresponents a l'àmbit geogràfic català i, de l'altra, la història de l'aportació catalana a aquestes ciències, tant si són referides al seu objecte universal com si són circumscrites al seu àmbit català. L'Institut, amb les seves seccions, en ambdós casos —catalanística o objecte universal—, però sobretot en el segon, ha de trobar el seu lloc propi en el context de les institucions dedicades a la investigació.

Però hi ha encara una tercera qüestió que cal aclarir: el paper de l'Institut d'Estudis Catalans com a institució unitària i el paper de les seccions de què es compon. Segons l'article 6 dels Estatuts, l'Institut «s'estructura en seccions, establertes segons grans unitats temàtiques de la ciència i la tecnologia», que «s'encarreguen d'organitzar i desenvolupar la recerca i programar les activitats de llurs disciplines». «Cada una de les seccions», segons el mateix article, «es reuneix i treballa separatament, amb mitjans i publicacions propis, i és regida per un consell elegit pels membres de la secció». I, segons l'article 2 del Reglament de règim interior, les seccions «són la base de la seva [de l'Institut] estructura acadèmica i les encarregades de promoure la recerca en l'àmbit que els és propi». Així, doncs, les seccions gaudeixen d'una àmplia autonomia de programació, de gestió i de funcionament; autonomia que és gairebé total en la seva vida pròpiament acadèmica i en la iniciativa i la realització de la recerca. S'entén, però, que l'Institut té el darrer poder de decisió, ja que el seu Ple «aprova les línies generals d'actuació i el pressupost» (article 10 dels Estatuts), i que «almenys una vegada l'any les seccions donaran compte de llurs activitats al Ple de l'IEC» (article 9 del Reglament de règim interior).

En relació amb la qüestió de l'estructuració de l'Institut en seccions, es planteja encara un altre problema que ara deixem només apuntat i sobre el qual en el futur caldrà, sens dubte, reflexionar: el de l'adequació del nombre i de la distribució de les seccions; problema difícil de resoldre satisfactòriament, almenys per dues raons: *a*) pel seu condicionament històric, i *b*) per la doble condició de l'Institut com a «corporació acadèmica» i com a centre d'«alta investigació», i

encara, en aquest segon aspecte, pel seu doble caràcter d'institut de catalanística i de centre general de recerca. Cadascuna d'aquestes característiques aconsellaria segurament un nombre i una distribució diferents de les seccions.

3. *El paper de l'Institut, per mitjà de les seccions, en la recerca científica*

Seguint l'esquema dels cinc nivells d'actuació de l'Institut d'Estudis Catalans distingits en el *Debat sobre la política científica dels poders públics als Països Catalans*, i tenint en compte les consideracions anteriors sobre la dualitat de funcions i d'àmbit de recerca i sobre l'estructura de l'Institut, per a culminar la fase de la seva adaptació a les necessitats actuals, la ponència fa al Ple unes propostes estratègiques, amb el benentès que la independència i el prestigi de l'Institut d'Estudis Catalans en fan una institució especialment qualificada per a intervenir notablement en cada un dels aspectes esmentats.

3.1. *Nivells d'actuació*

3.1.1. *Nivell d'assessorament*

L'Institut d'Estudis Catalans no té la consideració que hauria de tenir com a òrgan d'assessorament dels poders públics i de les administracions del seu àmbit de competència arreu del territori lingüístic català (sobretot fora del Principat de Catalunya). Pel que fa al Principat, caldria aprofitar l'oportunitat que ofereix el desenvolupament del Pla de Recerca de Catalunya 1993-1996 per a esmenar aquesta situació. Per exemple, és necessària la participació de membres de l'Institut en la Comissió d'Assessorament i de Seguiment del Pla (ja prevista en les directrius bàsiques), però també en el Consell d'Avaluació Científica i Tècnica (no prevista en les esmentades directrius).

Correspon a l'Institut, en la seva funció de primera corporació acadèmica del país, assessorar, per mitjà de les seves seccions, tant els poders públics com les societats científiques, les institucions o els grups dedicats a la recerca. I l'assessorament comprèn dos aspectes fonamentals: assessorament en temes de política científica i assessorament científico-tècnic en qüestions polítiques que tenen un vessant d'aquesta naturalesa.

Entre les accions incloses en aquest nivell, cal esmentar les següents:

- emissió d'informes i dictàmens, i elaboració d'estudis prospectius i bibliomètrics, a petició externa o per iniciativa pròpia;
- participació en comissions, jurats i grups de treball institucionals de l'àrea lingüística catalana (institucions de govern, universitats, biblioteques, etc.);
- col·laboració científica amb institucions estatals l'actuació de les quals afecta l'àmbit lingüístic;
- participació en comissions internacionals d'institucions de govern (per exemple, de la Comunitat Europea) o d'institucions científiques;
- assessorament als mitjans de comunicació social en matèria de divulgació científica;
- serveis lingüístics, històrico-arqueològics o altres.

3.1.2. *Nivell de coordinació*

L'Institut d'Estudis Catalans, per la seva naturalesa i pel seu àmbit geogràfic de competència, pot intervenir d'una manera més significativa en tasques de coordinació, especialment en projectes de caràcter interdisciplinari i interinstitucional.

Entre les accions incloses en aquest nivell, cal esmentar les següents:

- a) En la seva condició d'acadèmia,
- discussió de qüestions actuals de caire interdisciplinari en les reunions ordinàries de les seccions;
 - col·laboració amb les societats filials;
 - relació amb grups d'estudi locals;
 - trobades interdisciplinàries o interinstitucionals de científics;
 - organització, o coorganització, de congressos, simposis, seminaris (de caràcter permanent o temporal) o altres reunions científiques;
 - gestió d'accions o línies dels plans de recerca de les administracions de l'àmbit lingüístic català;
 - seguiment de l'estat de la recerca als Països Catalans, continuant la labor iniciada amb la publicació del llibre blanc de la recerca.
- b) Com a centre de recerca, establiment de convenis o concerts de col·laboració, de caràcter nacional, estatal o internacional, amb institucions administratives o científiques.

3.1.3. *Nivell de promoció*

En la seva doble condició d'acadèmia i de centre de recerca, correspon a l'Institut d'Estudis Catalans de promoure la investigació en àrees d'interès encara no assumides per l'Administració, les universitats o altres centres de recerca, i en àrees ja assumides per aquests que, per la seva rellevància, requereixin accions addicionals.

Entre les actuacions en aquest nivell, cal esmentar les següents:

- establiment de premis i concessió de beques per a joves investigadors;
- caldria revisar periòdicament la vigència dels premis existents i considerar la conveniència de crear-ne de nous;
- organització, o coorganització, de congressos, simposis, seminaris o altres reunions científiques (amb una atenció especial a la participació de les societats filials);
- organització de visites i estades de curta durada de científics estrangers als arxius, les biblioteques, els centres de recerca i els laboratoris dels Països Catalans;
- prestació de serveis científics.

3.1.4. *Nivell de realització*

Aquest és el punt clau en què l'Institut d'Estudis Catalans ha de trobar, amb una certa dosi de realisme i d'imaginació, el lloc que li escau. És essencial que contribueixi directament a la realització de la recerca; però, ateses les condicions actuals d'aquesta, ha de definir bé els seus objectius i les seves opcions en aquest camp, per tal de dur a terme la seva tasca amb eficàcia. Només així pot tenir prou força moral per a reclamar dels poders públics els recursos necessaris.

Tots els programes de recerca són considerats programes de l'Institut, que els aprova i els assigna recursos; però, a diferència del que ara s'esdevé, tots han de ser proposats i realitzats per una o per diverses seccions, que en són les responsables científiques.

En la seva condició d'acadèmia, sense perjudici de la funció específica d'acadèmia de la llengua (realitzada fonamentalment mitjançant la Secció Filològica), escauen a l'Institut especialment programes relacionats amb la creació d'instruments de treball i amb l'elaboració d'obres bàsiques de referència (vocabularis científics especialitzats, atles, inventaris i catàlegs, manuals i obres de síntesi, bibliografies, corpus documentals, grans edicions crítiques, etc.).

Considerat com a centre d'alta investigació, l'Institut és, com s'ha precisat més amunt, un institut de catalanística —que inclou, com la primera de les seves àrees, l'estudi de la llengua— i, alhora, un centre general de recerca. Com a institut de catalanística, ha d'abastar tot el terreny dels estudis catalans i n'ha de fer, per tant, una certa planificació. Com a centre general de recerca, en canvi, ha de triar quin tipus de programes assumeix. La Secció Filològica, en la seva funció d'acadèmia de la llengua, té uns objectius molt determinats i, d'acord amb aquests, duu a terme programes de recerca lingüística i/o filològica —en els àmbits lexicogràfic, gramatical, dialectal, sociolectal, terminològic i onomàstic— conduents a fonamentar l'activitat normativitzadora i estandarditzadora de l'Institut. Però, ni la Secció Filològica es limita a fer d'acadèmia de la llengua, ni les altres seccions són alienes a aquesta funció. Ara bé, a part d'aquest objectiu molt clar, els altres objectius de les seccions són menys definits. Per això cal establir uns criteris per a la proposta de programes.

Tenint en compte tot el que s'ha dit fins aquí, a l'hora de decidir la política de recerca de l'Institut cal distingir entre programes que són de responsabilitat exclusiva de l'Institut i programes de responsabilitat compartida amb altres institucions, ja siguin nacionals, estatals o internacionals.

Són requisits generals, per a ambdós tipus de programes:

- que tinguin un alt grau de qualitat i de productivitat científica, sigui quin en sigui el tema;
- que tinguin objectius ben definits i, en principi, una durada determinada;
- que siguin necessaris o molt convenients i que, per la seva naturalesa o pel seu abast, no puguin ser assumits, o no ho siguin de fet, per altres institucions;
- que l'Institut, per mitjà dels seus òrgans de govern, els reconegui com a propis.

Caldrà considerar preferentment els programes que tinguin caràcter interdisciplinari, aquells en què siguin membres de l'Institut o de les societats filials l'investigador principal i una certa proporció dels col·laboradors, i, pel que fa a la catalanística, aquells que interessin tot l'àmbit geogràfic dels Països Catalans (amb el benentès que el tema català no és ni condició necessària ni suficient, però sense oblidar tampoc que és el camp prioritari de recerca de l'Institut).

Són requisits perquè un programa sigui de responsabilitat exclusiva de l'Institut, a més dels generals:

- que el seu director sigui membre de l'Institut. Si, excepcionalment, no ho fos, la secció corresponent haurà de nomenar un

- ponent, el qual haurà de trametre anualment a l'òrgan pertinent un informe sobre l'estat del projecte;
- que es dugui a terme bàsicament amb recursos pressupostaris de l'Institut o amb recursos externs obtinguts, canalitzats i gestionats per l'Institut.

Cal subratllar que l'Institut no ha de finançar projectes de responsabilitat exclusiva que ja tenen altres vies naturals de finançament.

Quant als programes de responsabilitat compartida, sense perjudici dels requisits generals indicats més amunt, es realitzaran en els termes definits sempre en el corresponent conveni de col·laboració.

Finalment, l'Institut no ha de donar ajudes complementàries menors a treballs que es realitzarien igualment sense aquestes ajudes. Amb més raó encara, l'Institut d'Estudis Catalans no ha de subvencionar altres institucions.

3.1.5. *Nivell de difusió*

A aquest nivell correspon indistintament la doble condició de l'Institut d'Estudis Catalans com a acadèmia i com a centre de recerca.

L'Institut ha de participar en la difusió dels resultats i de les noves tècniques de la recerca dins del seu àmbit d'acció i ha de fer un èmfasi especial en la utilització del català com a llengua científica.

Cal esmentar les accions següents:

- difusió de la normativa lingüística establerta, mitjançant la seva publicació i l'orientació a professionals de l'ensenyament, l'Administració i els mitjans de comunicació;
- propostes de fixació de la terminologia científica i establiment d'estàndards per a l'ús del català com a llengua de comunicació científica;
- organització, o coorganització, de congressos, simposis, seminaris o altres reunions científiques (amb una atenció especial a la participació de les societats filials);
- conferències i presentacions de llibres;
- publicacions (monografies i publicacions periòdiques), tant en suport de paper com magnètic;
- facilitació de la presència i la participació dels membres de l'Institut en tota mena d'esdeveniments acadèmics i científics d'interès especial.

3.2. Mecanismes de funcionament

És important que l'Institut es doti de mecanismes eficients per a encarrilar la recerca en la línia preconitzada en aquest document. A fi de facilitar la tasca de decisió dels òrgans de govern de l'Institut, la ponència proposa la creació d'una comissió d'investigació que tingui per funcions estudiar i valorar les propostes fetes per les seccions o suggerir-ne de noves (si ho creu convenient a partir d'una visió global de la recerca de l'Institut, especialment en l'àmbit de la catalanística, on caldria aspirar a una certa completesa), proporcionar informació i arguments per a fer-ne la selecció i tenir cura, després, de fer el seguiment d'aquelles que hagin estat aprovades i dotades pressupostàriament per l'Institut, amb el benentès que són realitzades sota la plena responsabilitat científica de les seccions.

Aquesta Comissió d'Investigació hauria de ser:

- delegada pel Ple;
- proposada pel Consell Permanent i nomenada pel Ple;
- composta per un membre de cada secció i presidida pel president de l'Institut o per la persona que delegui.

La Comissió ha de buscar, al seu torn, l'assessorament necessari per al millor acompliment de les seves funcions.

4. Consideracions finals

a) La distinció de la doble funció de l'Institut d'Estudis Catalans —la d'acadèmia i la de centre de recerca— i la major definició del paper de les seccions, demanaria sens dubte de revisar-ne l'estructura administrativa per tal d'adequar-la a les necessitats derivades del que han de ser les seves activitats en el moment actual.

b) Cal també, com a conseqüència de les propostes d'aquest document, revisar els criteris d'elaboració del pressupost de l'Institut i, en particular, els criteris d'assignació de pressupost a les seccions. Cada secció ha de tenir una quantitat adequada per al desenvolupament autònom de la seva vida acadèmica. La quantitat dedicada a recerca li serà assignada segons els programes que hagi proposat i que hagin estat aprovats per l'Institut per mitjà del seu òrgan competent de govern.

c) Ja s'ha indicat de passada que l'Institut té una incidència molt desigual en els diversos territoris de l'àmbit lingüístic. Per a les seves actuacions en els diferents nivells —però especialment en el

d'assessorament i en el de coordinació—, cal sens dubte, d'una banda, procurar una més alta proporció de membres de l'Institut de fora del Principat de Catalunya i, de l'altra, treure més partit d'un instrument com ara les delegacions territorials (article 5 dels Estatuts i articles 66-69 del Reglament de règim interior).

d) Durant el curs 1993-1994 les seccions haurien de fer balanç de la tasca realitzada al llarg de la seva història, en els cinc nivells distingits i en les dues funcions (com a acadèmia i com a centre de recerca). Des del punt de vista de la recerca, cada secció, al mateix temps que va acabant els projectes en curs, hauria d'analitzar la situació del seu àmbit científic per tal de tenir una visió de conjunt, determinar les mancances i establir els temes prioritaris amb vista al nou tipus de programes de recerca. En particular, cada secció hauria de dissenyar un «mapa» de la seva àrea de catalanística —i contrastar-lo amb els de les altres seccions— per tal de poder procedir a una certa planificació i a la racionalització de les propostes de programes.

e) Finalment, per a completar el tractament de la problemàtica d'aquest debat, caldria reflexionar sobre el paper, importantíssim, de les societats filials de l'Institut, «associacions que tenen per objectiu el conreu d'una o diverses especialitats científiques o culturals», i que són també «part integrant de l'estructura acadèmica i organitzativa de l'IEC», com a «entitats autònomes [...] adscrites a una de les seves seccions» (article 58 del Reglament de règim interior). Però això seria ja el tema d'un altre possible debat.